

**Stanowisko Konwentu Starostów
Województwa Małopolskiego
z dnia 3 lutego 2012 r.**

w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych, utworzenia zamiejscowych wydziałów w niektórych sądach rejonowych oraz zmiany rozporządzenia w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości

Konwent Starostów Województwa Małopolskiego po zapoznaniu się z projektem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych, utworzenia zamiejscowych wydziałów w niektórych sądach rejonowych oraz zmiany rozporządzenia w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości wyraża swoje zaniepokojenie przedstawionym zarówno kierunkiem jak i kształtem zmian w sieci sądowniczej wynikającymi z projektu.

Upodmiotowienie społeczności lokalnych oraz towarzyszący im proces budowy społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o zasady demokratycznego państwa prawa uznawane są przez mieszkańców Polski – w tym powiatów województwa małopolskiego – jako jedno z najcenniejszych dokonań suwerennej Rzeczypospolitej. Rozwiązanie polegające na likwidacji sądów rejonowych o obsadzie do 14 etatów sędziowskich włącznie oraz utworzeniu w ich miejsce w ośrodkach będących siedzibą tych sądów wydziałów zamiejscowych (cywilnych, karnych oraz w niektórych przypadkach rodzinnych i ds. nieletnich) sądów położonych w innych miejscowościach stanowi krok wstecz w urzeczywistnieniu konstytucyjnej gwarancji dostępu obywateli do sądu oraz w zapewnieniu bezpieczeństwa w kraju.

Brak jest, w obecnie obowiązujących normach prawnych, kryterium określającego przyjętą przez Ministerstwo liczbę 14 etatów sędziowskich jako przesłankę warunkującą funkcjonowanie sądu rejonowego. Rozumiejąc argumenty Ministra odnoszące się do usprawnienia przebiegu postępowań poprzez łączenie sądów rejonowych w większe i bardziej mobilne jednostki Konwent Starostów Województwa Małopolskiego podnosi okoliczność dotyczącą niejednokrotnie w poszczególnych przypadkach lepszej niż średnia ogólnopolska sprawności postępowań w dotychczas funkcjonujących w powiatach sądach rejonowych.

Ponadto Konwent zauważa, iż dotychczasowa struktura sądownictwa na terenie województwa małopolskiego w znacznym stopniu uwzględniała zasadniczy podział terytorialny państwa. Rozwiązanie to zapewniało sprawne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, które uzależnione jest od skutecznej współpracy z funkcjonującymi w układzie zasadniczego podziału terytorialnego państwa organami administracji rządowej i samorządowej, w szczególności z Policją i innymi organami powołanymi do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz służbami prowadzącymi rejestry wykorzystywane na potrzeby wymiaru sprawiedliwości. Odejście od wypracowanej w oparciu

o wskazane powyżej zasady struktury wiąże się nie tylko z ryzykiem odczuwalnego spadku efektywności działania wymiaru sprawiedliwości, ale burzy ponadto utrwalone historycznie poczucie społeczności lokalnych przynależności do sądu o określonej lokalizacji.

Proponowane rozwiązania niweczą wieloletnie starania wielu samorządów o utworzenie w siedzibach powiatów sądów rejonowych i osłabiają w istotny sposób reaktywowane w 1999 r. w wyniku reformy administracyjnej powiaty, których mieszkańcy odzyskali, często po kilkudziesięciu latach, możliwość załatwienia na miejscu niemal wszystkich spraw podlegających kognicji sądów rejonowych.

Analiza projektu rozporządzenia prowadzi do konstatacji, iż jego wdrożenie skutkowałoby obniżeniem potencjału instytucjonalnego powiatów. Utrwalenie takiej tendencji może prowadzić w dalszej perspektywie do ich likwidacji. Podejmowanie działań skutkujących stopniową erozją struktur powiatowych racjonalne byłoby dopiero po ewentualnym ustaleniu popartym rzetelnymi argumentami, iż samorząd powiatowy wymaga zmian strukturalnych.

W świetle obecnie obowiązujących przepisów prawnych brak jest ustawowych gwarancji przeprowadzenia konsultacji z samorządami terytorialnymi w przypadku dokonywania zmian w zakresie struktury sądownictwa. Biorąc pod uwagę wagę problemów, jakie wiążą się z określonymi rozwiązaniami prawnymi w zakresie sądownictwa oraz istotny wpływ struktury wymiaru sprawiedliwości na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego Konwent postuluje wprowadzenie do ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.) obowiązku konsultacji (zasięgnięcia opinii) projektów aktów prawnych skutkujących zmianami w zakresie właściwości sądów z samorządami zarówno na poziomie gmin, powiatów jak i województw. Spełnienie tego postulatu oraz zapewnienie samorządom rzeczywistego wpływu na kształt przyjmowanych aktów prawnych pozwoliłoby na eliminowanie rozwiązań niosących za sobą szereg praktycznych problemów.

W związku z przedstawionymi powyżej argumentami Konwent Starostów Województwa Małopolskiego zwraca się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o wnikliwe rozważenie zasadności wdrożenia przyjętego kierunku reform oraz o wstrzymanie się z wprowadzaniem proponowanych rozwiązań.

**Przewodniczący Konwentu
Starostów Województwa Małopolskiego**

**Jacek Pająk
Starosta Bocheński**